

18.03.2025r.

Stanowisko Sekcji Dydaktyki Fizyki Polskiego Towarzystwa Fizycznego w sprawie proponowanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej zmian programowych w szkole podstawowej

Członkowie Sekcji Dydaktyki Fizyki PTF wyrażają głębokie zaniepokojenie w związku z propozycją Ministerstwa Edukacji Narodowej zmniejszenia liczby godzin nauczania fizyki w szkole podstawowej z obowiązujących dotychczas 4 do 3 godzin w cyklu nauczania.

Zmiana ta jest sprzeczna z opublikowanymi na stronie IBE dnia 11 grudnia 2024 roku rekomendacjami powołanych przez Instytut Badań Edukacyjnych ekspertów. W ich ocenie, ale również w ocenie całego środowiska nauczycieli fizyki, 4 godziny (2+2) fizyki w cyklu nauczania szkoły podstawowej to niezbędne minimum, konieczne do zrealizowania założeń podstawy programowej. Wymagania ogólne podstawy programowej, to przecież nie tylko treści. Przypominamy, że należy do nich również:

1. Wykorzystanie pojęć i wielkości fizycznych do opisu zjawisk oraz wskazywanie ich przykładów w otaczającej rzeczywistości.
2. Rozwiązywanie problemów z wykorzystaniem praw i zależności fizycznych.
3. Planowanie i przeprowadzanie obserwacji lub doświadczeń oraz wnioskowanie na podstawie ich wyników.
4. Posługiwanie się informacjami pochodzącymi z analizy materiałów źródłowych, w tym tekstów popularnonaukowych i źródeł internetowych.

Zgodnie z założeniami ekspertów okrojenie treści nowej podstawy programowej wydaje się być sensowne przy jednoczesnym zachowaniu istniejącej siatki godzin. Pozwoliłoby ono na swobodne planowanie i przeprowadzanie obserwacji, doświadczeń oraz wnioskowanie na podstawie ich wyników, utrwalanie wiedzy w zależności od potrzeb uczniów (zgodnie z założeniami edukacji włączającej) oraz stosowanie innowacyjnych, aktywizujących metod pozwalających na indywidualizację nauczania, szczególnie istotną dla uczniów wykazujących ponadprzeciętne zainteresowania przedmiotem.

Okrojenie treści podstawy programowej przy równoległym okrojeniu liczby godzin nauczania fizyki nie spowoduje de facto zmiany obecnej, trudnej sytuacji w nauczaniu fizyki. Nauczyciele nadal będą zmuszeni do realizowania programów w pośpiechu. Zajęcia lekcyjne z fizyki znów będą musiały bazować na prezentacjach multimedialnych, opisach lub w najlepszym przypadku na pokazach eksperymentów. Nie będzie czasu na indywidualizację nauczania.

Z założenia reforma podstawy programowej miała taki stan rzeczy zmienić. Przy proponowanej obecnie siatce godzin zmiany te nie nastąpią.

Pojawienie się przedmiotu Przyroda realizowanego w klasach 4-6 nie pozwoli na skuteczne wprowadzenie bazowych treści z Fizyki. Treści te muszą być realizowane w klasach starszych szkoły podstawowej ze względu na możliwości intelektualne wynikające z cech rozwojowych dziecka w wieku szkolnym.

Mimo to wyrażamy nadzieję, że w podstawie programowej przedmiotu Przyroda znajdą się treści przyrodnicze charakterystyczne dla fizyki i będą one rzetelnie oraz z pełną odpowiedzialnością realizowane przez nauczycieli tego przedmiotu.

Jako środowisko fizyków, jak zawsze deklarujemy gotowość wsparcia merytorycznego nauczycieli przyrody oraz deklarujemy pomoc w doskonaleniu ich warsztatu pracy.

Niepokojący wydaje się być również fakt braku wykształconej kadry przygotowanej do nauczania przedmiotu Przyroda. Przez ostatnich dziesięć lat nie kształcono nauczycieli o tej specjalności, a w siatkach godzin studiów na kierunku fizyka, chemia, geografia czy biologia liczba godzin dydaktycznych przedmiotów pokrewnych jest w obecnej chwili znikoma lub zupełnie ich w siatkach tych kierunków brak.

Zmiana kierunku kształcenia wymaga nie tylko określenia drogowskazu dydaktycznego, jakim jest podstawa programowa, ale również kompetencji nauczyciela. Etap szkolny jest bardzo istotny w kształceniu potrzeb naukowych ucznia i bardzo często jest momentem wyboru ścieżki dydaktycznej na kolejne lata. Tylko kompetentny, pewny swojej wiedzy nauczyciel może przekazywać właściwie wiedzę i zarażać pasją do nauki.

Reprezentując środowisko dydaktyków fizyki, dbające o jakość kształcenia w Polsce, ponownie apelujemy o utworzenie w ramach dziedziny nauk ścisłych i przyrodniczych dyscypliny naukowej „Dydaktyka nauk ścisłych i przyrodniczych”. Pozwoli to na przygotowanie przyszłych wyspecjalizowanych kadr naukowych zajmujących się dydaktyką nauk przyrodniczych, w tym również dydaktyką fizyki.

Sekcja Dydaktyki Fizyki
Polskiego Towarzystwa Fizycznego

Aneta Mika

dr Aneta Mika

Przewodnicząca SDF PTF